

Uitvoeringsplan Ondermijning 2025-2026

Samen sterk voor een weerbare provincie Utrecht

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding	3
Thema 1: Weerbaarheid eigen organisatie	6
Thema 2: Aanpak van ondermijning in provinciaal beleid	9
Thema 3: Weerbaarheid overheid en samenleving	13
Thema 4: Informatie- en kennisdeling	17
Communicatie	20
Bijlage Overzicht financiën 2025	21
Bijlage Juridische en andere relevante kaders	22

Inleiding

Volgens de Van Dale betekent ondermijnen ‘ondergraven’ en ‘verzwakken’. Georganiseerde criminaliteit ondergraaft de fundamenteën van onze rechtstaat en verzwakt daarmee de gehele maatschappij. De overheid heeft de taak hiertegen op te treden, temeer omdat deze de burger het vertrouwen moet geven te staan voor democratische kernwaarden. Dat doet ook een beroep op de overheid zelf. Immers, de onderwereld kan alleen bestaan als de bovenwereld deze faciliteert. De term ondermijning gaat daarom hand in hand met ‘weerbaarheid’ en ‘integriteit’. Hoe zorgen we met elkaar dat we als één overheid optreden, die weerbaar is tegen beïnvloeding van buitenaf? Een aanpak waarbij deze drie sterk aan elkaar gerelateerde thema’s integraal worden ingezet, is van cruciaal belang en gaat verder dan alleen de focus op georganiseerde misdaad. De bestrijding van corruptie, niet-integer handelen en fraude vragen om andere maatregelen, die wel degelijk bijdragen aan een weerbare provinciale organisatie. De hieronder geschetste acties dragen bij aan de verhoging van het interne weerbaarheidsniveau, van de gehele organisatie, van teams en van individuele medewerkers. Een deel van de oplossing zit in het op orde hebben van beleid en processen, een ander deel in blijvende investering in bewustwording van het feit dat we kwetsbaar en beïnvloedbaar zijn, als overheid, als bestuurder, als ambtenaar. De aanpak van ondermijning is daarmee niet alleen een aangelegenheid voor politie en justitie, maar vraagt om een integrale samenwerking met medeoverheden, bedrijven en burgers. Strafrecht is immers slechts één van de in te zetten sporen. Bewustwording en preventie zijn hierbij onontbeerlijk.

Coalitieakkoord en meerjarendoel

In het Coalitieakkoord 2023-2027 “Aan de slag voor Utrecht” staat de volgende doelstelling opgenomen:

“We werken aan een integer en weerbaar bestuur en zetten in op de aanpak van ondermijning en het gebruik van BIBOB (Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur) samen met gemeenten.”¹

In de programmabegroting 2025 staat ons meerjarendoel als volgt geformuleerd:

“De ondermijning wordt tegengegaan, de weerbaarheid wordt gestimuleerd en de aandacht voor de wet Bibob wordt vergroot.”

Wij willen bevorderen dat overheden (gemeenten, provincie, waterschappen, Rijk), andere instanties en het bedrijfsleven met elkaar samenwerken om beïnvloeding van de onderwereld in de bovenwereld tegen te gaan. Daarbij willen we blijven werken aan de weerbaarheid van de eigen organisatie en de Utrechtse gemeenten blijven ondersteunen bij hun weerbaarheid. Tot slot willen we de wet Bibob zo breed mogelijk inzetten.

Onderliggend uitvoeringsplan geeft invulling aan deze op hoofdlijnen geformuleerde doelstellingen en voorziet in concrete inspanningen, middelen en acties. Het plan laat ruimte om flexibel in te kunnen spelen op relevante maatschappelijke ontwikkelingen.

Rol van de provincie en de commissaris van de Koning in de aanpak van ondermijning

Hoewel de aanpak van georganiseerde criminaliteit strikt genomen niet tot de kerntaken van een provincie behoort, pakken provincies de laatste jaren een steeds nadrukkelijker rol op dit dossier omdat het ráákt aan bepaalde kerntaken, waaronder regionale economie, vitaal platteland en stedelijke leefomgeving. Binnen verschillende beleidsterreinen bestaat daarnaast een inhoudelijk raakvlak met kwetsbaarheid voor ondermijnende criminaliteit: te denken valt aan recreatie (vakantieparken), of het agrarisch beleid, vallend onder de taken van de betreffende gedeputeerden. Daarnaast heeft de commissaris van de Koning een bijzondere verantwoordelijkheid, voortvloeiend uit diens Rijkstaak om toe te zien op de kwaliteit en integriteit van het openbaar bestuur, alsmede op de samenwerking tussen verschillende bestuurslagen.²

¹ Coalitieakkoord provincie Utrecht 2023-2027, p 28.

² Delden, M. van et al. (2021). *De wijsheid van traag bestuur. Provincies en ondermijning*. p. 22-23.

Deze ziet zowel op het (belang van het) weerbaarder maken en houden van de eigen provinciale organisatie als op de noodzaak om gemeenten en waterschappen actief te ondersteunen in de strijd tegen ondermijning. De provincie ontvangt hiervoor structurele middelen via een Decentrale Uitkering van het Rijk (ministerie van BZK), zogenaamde ‘weerbaarheidsgelden’, om kleine gemeenten te ondersteunen in het vergroten van hun weerbaarheid. Daarmee is de provinciale aanpak van ondermijning een collectieve verantwoordelijkheid van het gehele college.

De rol van de provincie/commissaris van de Koning is niet vast omlijnd, maar kenmerkt zich door:

- de schakel te zijn tussen (de)centrale overheden en andere partners en als verbinder tussen thema’s;
- (publiek-private) samenwerking te bevorderen, netwerken tot stand te brengen en kennisuitwisseling te stimuleren;
- scherp in het vizier te houden waar de behoefte het grootst is en (in)direct (financieel) te ondersteunen.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat een provincie over duidelijke schaalvoordelen beschikt en dat de commissaris van de Koning, als Rijksorgaan, een bijdrage levert aan een sterk Haags, regionaal én lokaal netwerk.

Terugblik 2024

De afgelopen jaren zijn er door de provincie diverse initiatieven en acties ondernomen in de aanpak van ondermijning, waaronder:

Intern:

- Het opstellen en onder de aandacht brengen van het manifest en bijbehorende handreiking ‘weerbaar bestuur’³;
- Het aantrekken van een ‘Regisseur Veilige Publieke Taak’;
- Lancering van één intern meldpunt voor agressie door derden, ondermijnende criminaliteit en integriteitskwesaties;
- Het herschrijven van het frauderesponsplan;
- Het organiseren van verschillende netwerk- en kennisevents voor ambtenaren, bestuurders en politieke ambtsdragers;
- Het organiseren van workshops voor nieuwe medewerkers en leidinggevend en het geven van presentaties aan verschillende teams ter vergroting van de bewustwording rondom het thema;
- Het uitvoeren van tientallen Bibob-onderzoeken op het gebied van aanbestedingen, subsidies, vergunningverlening en vastgoed;

Extern:

- Het stimuleren van het bijwerken van de BAG-registratie voor vakantiewoningen door gemeenten;
- Het onderhouden/opzetten van diverse contacten met ketenpartners in de ondermijningsaanpak;
- Het faciliteren en (mede)organiseren van basis- en gevorderde Bibob-trainingen aan Bibob- en OOV-professionals binnen de 26 gemeenten;
- Toetreding tot de stuurgroep RIEC Midden-Nederland;
- Voorbereiding en medefinanciering van het trainingscentrum ondermijning Midden-Nederland, ‘Loods 17’;
- Subsidieverlening aan Bibob-samenwerking tussen 10 gemeenten in West Utrecht.

---

³ Voluit: ‘Manifest Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht’ en bijbehorende ‘Handreiking Weerbaar Bestuur in de provincie Utrecht. Hierin is de aanpak van normoverschrijdend gedrag tegen politieke ambtsdragers in de provincie Utrecht vastgelegd.’ In augustus 2021 werd geconcludeerd dat het belangrijk is om met alle politieke ambtsdragers over weerbaarheid te spreken en om als decentrale overheden gelijkluidend op te treden tegen grensoverschrijdend gedrag. Hiervoor is het Manifest opgesteld door De 26 Utrechtse gemeenten, de waterschappen Amstel Gooi en Vecht, Vallei en Veluwe, De Stichtse Rijnlanden en Rivierenland, de provincie Utrecht, politie en Openbaar Ministerie.

Het uitvoeringsplan 2025-2026

Om de verantwoordelijkheden en ambities van de provincie Utrecht ten aanzien van de bestrijding van ondermijning richting te geven en de middelen effectgericht en doelmatig te laten zijn, is onderliggend tweejarig uitvoeringsplan opgesteld, waarin de volgende vier thema's centraal staan:

1. Weerbaarheid eigen organisatie
2. Aanpak ondermijning in provinciaal beleid
3. Weerbaarheid overheid en samenleving
4. Informatie- en kennisdeling

Thema 1: Weerbaarheid eigen organisatie

In 2020 leverde het RIEC een zgn. ‘weerbaarheidsscan’ op van de provincie Utrecht, waarmee het potentiële kwetsbaarheden in de organisatie (breed) benoemde en daar concrete voorstellen bij deed. Deze aanbevelingen werden vertaald in een beknopt plan van aanpak (voornamelijk toegespitst op de ambtelijke organisatie),⁴ dat inmiddels grotendeels is uitgevoerd. Het afvinken van deze actiepunten is echter niet voldoende. Weerbaarheid is iets van blijvende aandacht. Niet alleen omdat de omgeving en omstandigheden steeds veranderen, maar ook omdat sprake is van een groeiend en wisselend personeelsbestand binnen de provinciale organisatie. De kunst is om naast een vast aanbod van interne bewustwordingssessies voor verschillende doelgroepen (zie hieronder) slim in te springen op actualiteiten en ontwikkelingen en daarbij oog te hebben voor zogenaamde blinde vlekken. “Je gaat het pas zien als je het doorhebt.”

Ambitie: We verhogen de bewustwording op het gebied van ondermijning, integriteit en Veilige Publieke Taak, bij ambtenaren en politieke ambtsdragers met als doel de interne meldingsbereidheid en slagkracht te vergroten.

Acties: De komende twee jaar zetten we in op het weerbaarder maken van de eigen organisatie door (onder meer via samenwerking met de integriteitcoördinator):

- Het actualiseren van de intranetpagina over ondermijning en integriteit en het opstellen van een provinciale webpagina met tekst- en uitleg over onze ondermijningsaanpak;
- De medewerkers en de directie te informeren over en te attenderen op (de risico's van) ambtelijke corruptie en daarmee de kans te vergroten dat vreemde of verdachte situaties worden gemeld;
- Politieke ambtsdragers binnen de provincie (periodiek) te informeren over ondermijning;
- De verschillende domeinen binnen de organisatie te attenderen op signalen van ondermijnende criminaliteit, o.m. door vanuit ondermijning bij te dragen aan de workshops integriteit voor teamleiders, teams en nieuwe collega's;
- Aan te sluiten bij de landelijke Week van het Vertrouwen (voorjaar) en Week van de Veiligheid (najaar) met een inspirerend workshop/lezingen-aanbod;
- Te verkennen wat de mogelijkheden voor een nieuwe weerbaarheidsscan zijn. De zogenaamde nulmeting in 2020 verdient een vervolg. Hoe staat de organisatie er vandaag de dag voor en waar kunnen en moeten we nog stappen zetten?
- Het opzetten van een toereikend screeningsmechanisme voor kwetsbare functies binnen de provincie.⁵ Het hanteren van een toereikende screening voor nieuwe medewerkers (en uitdrukkelijk ook ‘inhuurkrachten’) is niet alleen intern van groot belang, maar speelt ook een rol in de samenwerking met externe partijen en de informatiedeling die de provincie hierin vanuit die partijen kan verwachten. Op dit moment kent de provincie een standaard screening en een uitgebreide screening voor nieuwe medewerkers, waar de uitvraag van een passende VOG onderdeel van uitmaakt. Omdat het niet altijd duidelijk is welke functies als kwetsbaar worden gekwalificeerd, wordt daarom het komende jaar onderzocht voor welke functies nadere screening is vereist;
- Invoering van het provinciaal agressieregistratiesysteem (PAR) waarin alle meldingen m.b.t. agressie, intimidatie en bedreiging van ambtenaren en politieke ambtsdragers door derden geregistreerd worden en het vergroten van de meldingsbereidheid.

---

⁴ Op 24 september 2020 heeft het CMT de weerbaarheidsscan en het bijbehorende Plan van Aanpak besproken, goedgekeurd en heeft het CMT een aantal aanvullende aandachtspunten toegevoegd. Op 10 november 2020 is het Plan van Aanpak goedgekeurd in GS.

⁵ Sinds januari 2024 geldt de nieuwe ‘Regeling aanwijzing functies politiegegevens’. Deze nieuwe regeling vereist een zogenoemde VOG-P (VOG Politiegegevens) bij functies die een hoger integriteitsrisico kennen. Deze VOG-P moet worden aangevraagd voor de functies die zijn opgenomen in de Regeling. De provincies zijn vooralsnog niet opgenomen in de Regeling. Zij willen hier echter z.s.m. gebruik van kunnen maken en bereiden derhalve momenteel een gezamenlijke voordracht voor.

Deelname aan interne samenwerkingsverbanden:

- *Onregelmatighedenoverleg* waarin naast de sr. adviseur tegengaan ondermijning onder meer concernjuristen, de integriteitsregisseur, de regisseur Veilige Publieke Taak en de concerncontroller zitting hebben om casuïstiek, trends en ontwikkelingen en (potentiële) risico's te bespreken.
- 'Kernteam Interne Weerbaarheid', waarbij naast de sr. adviseur tegengaan ondermijning, VPT-regisseur en de integriteitsregisseur ook collega's van HRO en IV&P zitting hebben. Vanuit dit gremium worden volgens een jaarkalender verschillende bijeenkomsten voor ambtenaren en politieke ambtsdragers georganiseerd, waaronder PUB-bijeenkomsten met als doel de bewustwording te vergroten en zo de weerbaarheid te versterken.
- *Casusoverleggen* die ad-hoc ontstaan vanuit meldingen die via het interne Meldpunt binnenkomen. Het Meldpunt leidt tot casuïstiek m.b.t. integriteits- en ondermijningszaken, waarin de regisseur integriteit en de sr. adviseur tegengaan ondermijning een belangrijke rol hebben. Per casus wordt bekeken welke procesroute wordt gevolgd en welke in- en externe partners bijeengebracht moeten worden. Het integriteitsprotocol en Responsplan Integriteit (waaronder Fraude) en Ondermijning 2024 vormen hiervoor de leidraad.

Toepassing Wet Bibob

Een van de belangrijkste bestuurlijke instrumentaria die de provincie zelf kan toepassen is het inzetten van de Wet Bibob. De term 'Bibob' staat voor Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur. Wij passen een actueel Bibob-beleid toe op interne processen bij het verstrekken van (eigen) subsidies en vergunningen, aanbestedingen en vastgoedtransacties om onze integriteit te beschermen en te voorkomen dat de eigen organisatie ongewild strafbare activiteiten faciliteert.

De Wet Bibob geeft de provincie de mogelijkheid een beschikking (zoals een vergunning of subsidie) te weigeren of in te trekken, een overheidsopdracht niet te gunnen of een vastgoedtransactie niet aan te gaan of voort te zetten als er een ernstig gevaar is indien:

- strafbare feiten zijn gepleegd om de beschikking, opdracht of transactie te krijgen of te behouden;
- deze gebruikt wordt voor strafbare feiten;
- deze gebruikt wordt om voordeel uit strafbare feiten te benutten (bijvoorbeeld witwassen).

Bibob-team en aanpak

Het Bibob-team bij de provincie bestaat uit twee onderzoekers en één Bibob-Coördinator. Zij houden zich bezig met aanvragen tot Bibob-onderzoeken, lopende onderzoeken, gevaarsconclusies en kennisdeling vanuit de ketenpartners. Zij bevorderen de samenwerking tussen overheidsorganen op het gebied van Bibob en vergroten bewustwording onder meer door het geven van presentaties (binnen en buiten onze organisatie) en het faciliteren en financieren van Bibob-trainingen aan Bibob- en OOV-professionals binnen de 26 gemeenten. Daarnaast neemt team Bibob deel aan de Werkgroep Bovengemeentelijke Bibob en samenwerkingsinitiatieven op landelijk niveau.

Acties:

- Bibob-tip: artikel 26 Wet Bibob⁶ wordt door de provincie actief toegepast, hierbij gaat het om het geven van een tip of het krijgen hiervan.⁷
- Bibob-beleid 2025: momenteel wordt gewerkt aan een herziening van de Bibob-beleidsregel uit 2021.
- Kennis en informatiebehoefte: het Bibob-team vergroot en verdiept haar kennis door het bijwonen van de educatiefaciliteiten van het Landelijk Bureau Bibob (LBB), het RIEC, het jaarlijks landelijk Bibob-congres en aangeboden webinars of trainingen door Bibob-experts. In 2025 investeert het Bibob-team tevens in OSINT-trainingen (open source intelligence) voor haar onderzoekers.
- Bijdrage aan Bibob-samenwerkingen: momenteel onderhoudt de provincie contact met het RIEC Midden-Nederland over de (mogelijk financiële) betrokkenheid van de provincie bij het CCV⁸ project 'OOV op orde' voor het project Bibob Expertise Team (BET). Het BET zet in op de samenwerking tussen tien gemeenten van het politiedistrict West-Utrecht, alsook de vijf gemeenten van het politiedistrict BES (Baarn, De Bilt, Bunschoten, Eemnes en Soest). Dit heeft als doel deze gemeenten de beschikking te laten hebben over voldoende en deskundige capaciteit om de Wet Bibob op de door de gemeenten gewenste terreinen toe te kunnen passen. Aan de provincie is hiervoor een bijdrage gevraagd van €85.000.

---

⁶ Artikel 26 Wet Bibob luidt na de inwerkingtreding van de tweede tranche als volgt: "De officier van justitie, het bestuursorgaan dat of een rechtspersoon met een overheidstaak die bevoegd is tot toepassing van deze wet, en die beschikt over gegevens die erop duiden dat een betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten die reeds gepleegd zijn of naar redelijkerwijs kan worden vermoed gepleegd zullen worden, kan een bestuursorgaan dat of een rechtspersoon met een overheidstaak die bevoegd is tot toepassing van deze wet, wijzen op de mogelijkheid om eigen onderzoek te doen en eventueel daarna het Bureau om een advies te vragen."

⁷ Het is van belang om te benadrukken dat er bij art. 26 sprake is van een *mogelijkheid* om een dergelijke tip uit te brengen. Dit betekent in het geval van de interbestuurlijke tipfunctie dat hier geen sprake is van een verplichting, maar ook niet dat het ontvangende bestuursorgaan verplicht is om een Bibob-onderzoek uit te voeren.

⁸ Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

Thema 2: Aanpak van ondermijning in provinciaal beleid

Binnen het provinciale beleid van de provincie Utrecht zijn er thema's waar de aandacht voor ondermijning ingebracht kan worden. Ondermijning speelt o.a. in het buitengebied waar de aanwezigheid van politie en toezichthouders over het algemeen minder is. De provincie heeft via het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP)⁹ diverse initiatieven t.a.v. het buitengebied. Ook het provinciaal Recreatiebeleid heeft raakvlakken met het buitengebied. De afgelopen jaren zijn op een drietal beleidsterreinen samenwerkingen aangegaan vanuit ondermijning (zie hieronder). Tot op heden lag de focus van de beleidsmatige aanpak daarbij niet primair op de veiligheidsinvalshoek. De aanpak van ondermijning op vakantieparken lifte bijvoorbeeld mee op het toeristisch-economische beleid van het revitaliseren van de vakantieparkensector – want in een gezonde sector zonder kwakkelende parken is er geen voedingsbodem voor criminaliteit. Teneinde te inventariseren óf en zo ja op welke wijze de provincie kan bijdragen aan een aanpak van ondermijning binnen (een van deze) gebieden is onder meer gesproken met het RIEC Midden-Nederland en met het Platform Veilig Ondernemen (PVO). Hieruit volgde dat er met name behoefte bestond aan een provinciale aanpak op vakantieparken (als 'trekker') en dat het huidige VAB-beleid (vrijkomende agrarische bebouwing) al een mooie bijdrage levert aan de aanpak van ondermijning omdat met name de strijd tegen (ongewilde) leegstand op het platteland het criminelen moeilijk maakt om gebruik te maken van die locaties. De hieronder gestelde ambities/acties houden rekening met deze uitgangssituatie.

Ambitie: De komende jaren wordt ingezet op een steviger veiligheidsaanpak binnen verschillende interne beleidsdomeinen, waaronder vitale vakantieparken, VAB, bedrijventerreinen en opruimen van drugsafvaldumpingen.

Vitale Vakantieparken (beleidsterrein Recreatie)

Omdat veel vakantieparken in de natuur liggen zijn deze potentieel kwetsbaar voor criminaliteit. Hun afgelegen karakter maakt het immers mogelijk goed onder de radar te blijven en daarnaast is er geen goede registratie van wie zich op vakantieparken bevindt. Zo ontstaat er een 'eigen cultuur' op vakantieparken waardoor handhavers/politie er moeilijk grip op krijgen. Er verblijven daar onder meer sociaal kwetsbare mensen die ook weer een interessante groep vormen voor criminelen. Gemeenten worstelen soms met het aanpakken van 'probleemparken' door de veelzijdigheid en diversiteit aan problematiek die op de parken speelt en de capaciteitsinzet die handhaving vergt van gemeente en partners (o.m. politie). Wettelijk gezien heeft de provincie een beperkte rol in de aanpak van vakantieparken. Gemeenten zijn immers bevoegd gezag en verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De provincie behartigt en bewaakt de belangen uit het provinciaal omgevingsbeleid. Toch neemt de provincie steeds meer de rol van regisseur op zich, mede op verzoek van gemeenten. Dit gebeurt vanuit een integraal *Kernteam Vakantieparken*, waarin de domeinen Recreatie, RO, Duurzaamheid en Ondermijning samenwerken op drie sporen: ruimtelijk, economisch-recreatief en veiligheid.

Acties: Eén van onze ambities is om de komende jaren te komen tot het opzetten van een generieke aanpak veilige vakantieparken. Dit doen wij door:

- **Het verbeteren van onze informatiepositie**

Het in 2020 opgeleverde veiligheidsbeeld heeft een actualisatieslag nodig (data is op hoofdlijnen en verouderd). Daarom wordt aan het RIEC Midden-Nederland gevraagd via een zogenaamd *handavingsknelpunt* meer inzicht te krijgen in de problematiek op vakantieparken in tenminste de volgende vijf gemeenten: Utrechtse Heuvelrug, Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Soest en De Bilt. Dit vanwege de vakantieparkendichtheid in deze gemeenten (en naar gelang grotere mate van criminaliteit/afglijd) en reeds bestaande samenwerking in de 'Werkgroep aanpak vakantieparken'.

---

⁹ [Agenda Vitaal Platteland | provincie Utrecht](#)

Door het benoemen van een handhavingsskelpunt kan integraal informatie worden gedeeld, zodat een effectieve aanpak mogelijk wordt. Het beeld wordt gevormd door relevante analyses van convenantpartners (o.m. Arbeidsinspectie, politie en Belastingdienst). Middels een verbeterde informatiepositie van zowel gemeenten als provincie, kunnen concrete vervolgstappen worden gezet, zoals het opwerpen van barrières en plegen van interventies (zoals integrale controles door een ruim scala aan overheidsdiensten).

- **Opzetten van expertteam**

In 2024 is gestart met de verkenning naar het vormen van een zogenaamd 'expertteam'. Met behulp van een expertteam kunnen gemeenten en parkeigenaren met specifieke vragen een stap verder geholpen worden. Dat kan bijvoorbeeld gaan over ondersteuning bij het maken van een toekomstvisie, over het verbeteren van de veiligheid op het park middels de inzet van een 'interventieteam' of over overige vraagstukken die spelen bij parkeigenaren waar hulp en/of ondersteuning gewenst is. Het doel is om daarmee parken te helpen om vitaal en duurzaam te blijven. De verwachting is dat het onderzoek naar het opzetten van een expertteam in Q1 2025 gereed is.

- **Uitvoeren van project Ariadne**

In verschillende regio's is de afgelopen jaren gewerkt aan inzet op handhaving. Zo is in Gelderland een omvangrijk initiatief opgestart onder de naam 'Ariadne'. Hierbij worden gemeenten door het Ariadne-team ondersteund bij de aanpak van ondermijning op vakantieparken door het inzetten van experts die gemeenten adviseren en ondersteunen bij een effectieve (integrale) aanpak. In 2024 vond reeds, onder begeleiding van Ariadne, een actie plaats op een vakantiepark op de Utrechtse Heuvelrug. Daar werden interessante constatering gedaan (waaronder de vondst van drugs, wapens en illegale permanente bewoning). Het is wenselijk dat in 2025 ook integrale controles op andere parken zullen plaatsvinden.

- **Stimuleren van bijwerken BAG-data**

In de BAG (Basisadministratie Adressen en Gebouwen) zijn gegevens van alle adressen en gebouwen in Nederland (waaronder bouwjaar, oppervlakte, gebruiksdoel en locatie) opgenomen. Via de Landelijke Actieagenda Vakantieparken¹⁰, is afgesproken dat ook recreatieobjecten en standplaatsen een registratie in de BAG krijgen. Door deze objecten van een adres te voorzien wordt het mogelijk om personen in de BRP (Basisregistratie Personen) in te schrijven. Zo worden o.m. kwetsbare groepen voor de overheid vindbaar en is hulp vanuit gemeenten mogelijk. Registratie resulteert daarnaast in een betere bereikbaarheid voor hulpdiensten. In 2023 werd landelijk gestimuleerd dat provincies zouden bijdragen aan het bevorderen van de kwaliteit van BAG-data op vakantieparken, specifiek door het opnemen van zgn. 'standplaatsen' in de BAG. Door de BAG op orde te brengen kan de werkelijke situatie en de eventuele problematiek die op vakantieparken speelt rond permanente bewoning, veiligheid en leefbaarheid beter in kaart worden gebracht. De provincie Utrecht financierde reeds de deelname van drie gemeenten aan het onderzoek. Aankomend jaar wordt opnieuw geïnventariseerd of gemeenten willen aansluiten. Het geven van een nieuwe financiële impuls is dan denkbaar.

Daarnaast: De provincie blijft betrokken bij het landelijke *Zicht op Ondermijning*¹¹ (een omvangrijk dataproject waar allerlei datasets gekoppeld worden en getoond worden op een openbaar dashboard en waarmee o.m. (sociale) problematiek op vakantieparken zichtbaar wordt. Via deelname aan een periodieke werkgroep wordt nagedacht over mogelijke interessante nieuwe onderzoeksvragen en hoe dit via analyses nieuwe inzichten kan opleveren.

---

¹⁰ [Actie-agenda Vakantieparken](#)

¹¹ [zichtopondermijning.nl](#)

Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)-beleid/bijdragen aan een veiliger buitengebied (beleidsterrein Agrarisch)

De agrarische sector staat onder druk. Door de onzekere economische positie van agrariërs kunnen zij kwetsbaar en vatbaar zijn voor beïnvloeding. Trends voorspellen dat een groot deel van de agrariërs in onze regio de komende jaren zal stoppen of kleinschaliger zal gaan boeren omdat zij geen opvolger hebben of vanwege een gebrek aan toekomstperspectief door veranderende wetgeving. Daarmee wordt een grote golf aan vrijkomende agrarische bedrijfsruimte (VAB), zoals schuren en loodsen, verwacht. Dat brengt verschillende risico's met zich mee. Leegstaande schuren zijn immers interessant voor criminelen, bijvoorbeeld voor de productie en opslag van drugs. De provinciale VAB-aanpak is erop gericht agrariërs te helpen die voornemens zijn een transitie te maken in hun bedrijfsvoering door diverse drempelverlagende instrumenten aan te bieden (o.m. hulp bij gebruik maken van subsidiemogelijkheden, inzet van plattelandscoaches die maatwerkadvies geven). Ook stimuleert de VAB-aanpak Utrechtse gemeenten om proactief beleid te maken op VAB. Periodiek is er een VAB-overleg tussen verschillende domeinen waaronder Ruimtelijk beleid, duurzaamheid etc. Vanuit ondermijning wordt regelmatig aangeschoven.

De komende twee jaar borduren we voort op een aantal verkende acties om te komen tot een veiliger buitengebied:

- **Keurmerk Veilig Buitengebied**

Ondernemers krijgen met verschillende vormen van beïnvloeding en criminaliteit te maken. Zij kunnen deze problemen niet zelfstandig het hoofd bieden. Publiek-private samenwerking (gemeente, politie, brandweer en natuurbeschermingsorganisaties) is daarom noodzakelijk. De aanpak 'Veilig Buitengebied' van het CCV (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid) en PVO (Platform Veilig Ondernemen) begeleidt partijen hierin, ook in de route naar certificering. De provincie onderzoekt of zij een rol kan spelen in het stimuleren van deze publiek-private samenwerking.

- **Campagne Meld Misdaad Anoniem**

'Meld Misdaad Anoniem' startte reeds samen met de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Rhenen, Renswoude, Veenendaal en Wijk bij Duurstede een campagne om inwoners bewust te maken van de gevaren van drugslabs en om het anoniem melden van signalen onder de aandacht te brengen. De provincie verkent of een vergelijkbare samenwerking met meer gemeenten mogelijk is.

- **Plattelandscoaches**

De provincie Utrecht wil agrarische ondernemers en erfeigenaren helpen om tot keuzes te komen die de ondernemer, de familie en het boerenbedrijf aangaan, zoals bijvoorbeeld bedrijfsbeëindiging of functieverandering. De afgelopen jaren is hiervoor onafhankelijke begeleiding, in de vorm van plattelandscoaches, beschikbaar gesteld. De provincie is voornemens de inzet van plattelandscoaches te continueren. In het verleden werd er vanuit ondermijning aangehaakt bij briefingsbijeenkomsten voor deze coaches, om hen te instrueren de gesprekken met ondernemers ook over ondermijningsrisico's te voeren. Aankomend jaar wordt verkend of voorgaande voldoende is, of dat – in navolging van andere provincies – behoefte is aan veiligheidscoaches en of vertrouwenspersonen.

Daarnaast: De provincie blijft betrokken bij de Landelijke Kenniskring Buitengebied waarin kennis en expertise wordt gedeeld. Bovenstaande acties sluiten aan bij de doelstelling zoals beschreven in het coalitieakkoord 2023-2027: "We actualiseren ons beleid voor leegstaande agrarische bebouwing waarbij we zoeken naar meer ruimte voor woningen en naar meer ruimte voor sociale en economische functies. Dit levert een bijdrage aan het voorkomen van ondermijning en bevordert de vitaliteit."¹²

---

¹² [Coalitieakkoord provincie Utrecht 2023-2027](#), p. 12.

Bedrijventerreinen (beleidsterrein Economie)

Bedrijventerreinen die kampen met vitaliteitsproblematiek zijn, net als vakantieparken, aantrekkelijk voor criminelen die onder de radar willen blijven. Ze vinden er locaties voor dekmantelbedrijven en voor de opslag of productie van drugs of maken gebruik van bestaande infra/logistiek. Op dit moment staan ondernemers voor veel uitdagingen op het gebied van netcongestie, energietransitie, circulair ondernemerschap en vergroening. Hierin kunnen gemeenten een belangrijke rol spelen, zoals het stimuleren van samenwerkingen op bedrijventerreinen ten behoeve van deze transitie. Vanuit het domein Economie wordt bijgedragen aan deze integrale benadering en aan de verhoging van de organisatiegraad, specifiek door de inzet van ‘aanjagers’ die aan de slag gaan met deze opgaven en samenwerking tussen bedrijven stimuleren. Aanjagers kunnen bij uitstek het gesprek met ondernemers ook over ondermijningsrisico's voeren. Hiervoor is een samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen (PVO), dat ondernemers tegen verschillende vormen van criminaliteit beschermt door hen weerbaar te maken, gewenst.

Acties: De komende tijd zal worden verkend of/welke rol de provincie kan spelen bij de vitalisering van bedrijventerreinen.

- **Verkennen van M. campagnes op bedrijventerreinen**

Meld Misdaad Anoniem is in oktober 2024 een nieuwe campagne gestart gericht op ondernemers op bedrijventerreinen.¹³ Deze sluit aan bij het ‘Actieprogramma Veilig Ondernemen’ om de veiligheid op bedrijventerreinen te vergroten en te investeren in de weerbaarheid en het bewustzijn van ondernemers.¹⁴ Het is namelijk bekend dat deze doelgroep lastig te bereiken is en weinig meldt. De campagne is primair bedoeld voor gemeenten (en andere veiligheidspartners), die - naast een bijdrage van het ministerie van J&V - een eigen bijdrage betalen. De provincie onderzoekt of zij hierin financieel of anderszins kan bijdragen.

Dumpen van drugsafval (beleidsterrein Leefomgeving)

In natuur- en agrarische gebieden, maar ook in de kom van dorpen en steden, wordt zo en nu dan afval gedumpt dat bij de productie van synthetische drugs overblijft. Het gaat daarbij om zeer gevaarlijke stoffen die de gezondheid schaden en ons leefmilieu in gevaar kunnen brengen. Gedupeerden die kosten hebben gemaakt voor het opruimen van drugsafval kunnen hiervoor vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025 compensatie aanvragen op grond van de Subsidieregeling opruiming drugsafval provincie Utrecht 2021-2024.¹⁵

---

¹³ <https://veiligheidscoalitie.nl/nieuws/doe-mee-met-de-m-campagne-bedrijventerreinen>

¹⁴ [Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026](#)

¹⁵ [Subsidieregeling opruiming drugsafval provincie Utrecht 2021-2024](#)

Thema 3: Weerbaarheid overheid en samenleving

Politieke ambtsdragers krijgen steeds vaker te maken met agressie, intimidatie of ander normoverschrijdend gedrag. De gevolgen en impact van dit soort gedrag zijn groot: niet alleen voor de ambtsdragers zelf, maar ook voor hun naasten. Nog fundamenteeler zijn de gevolgen voor het functioneren van de democratische rechtsstaat. Bestuurders worden onder druk gezet, voelen zich minder vrij om hun ambt uit te oefenen of trekken zich zelfs terug. Een groot aantal politieke partijen en maatschappelijke organisaties hebben zich in een manifest uitgesproken tegen agressie en geweld en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de landelijke norm “Stop Agressie Samen” gelanceerd. Ook in de provincie Utrecht wordt aan normvinding gedaan. In nauwe samenwerking met de regisseur integriteit en de regisseur Veilige Publieke Taak is gewerkt aan een Utrechts Manifest dat de komende tijd door alle gemeenteraden en colleges en waterschappen zal worden geïmplementeerd. De commissaris van de Koning heeft zo een aanjagende rol door gemeenten instrumenten aan te reiken ter verhoging van de maatschappelijke weerbaarheid. Daarnaast: om een vuist te maken tegen ondermijning heb je niet alleen een sterke overheid en strafrechtketen nodig, maar feitelijk de gehele maatschappij. Een weerbare samenleving met voldoende kansen en perspectief voor haar inwoners, biedt geen ruimte aan criminele inmenging.

Ambitie: De provincie speelt een nadrukkelijker rol als intermediair tussen gemeenten, kennispartners en het Rijk bij de totstandkoming van gezamenlijk beleid ter verhoging van de weerbaarheid.

Acties: De komende twee jaar zal de provincie Utrecht bijdragen aan/stimuleren van het weerbaarder maken van gemeenten/andere (overheids-)organisaties door:

- **De inzet van de regisseur Veilige Publieke Taak**

In januari 2024 is de regisseur VPT begonnen. Zij ondersteunt de provinciale organisatie en onze gemeenten en waterschappen bij de uitvoering en borging van het Utrechts Manifest en daarmee in het vormgeven, implementeren en borgen van beleid ten aanzien van de Veilige Publieke Taak. Zij fungeert als spil tussen de Utrechtse decentrale overheden, de politie en het OM en stimuleert de onderlinge samenwerking en gezamenlijke adequate opvolging van incidenten. Ook ondersteunt en adviseert zij bij complexe/ingrijpende casuïstiek, door soms gewoon aan de keukentafel van een burgemeester aan te schuiven. Vanuit de regisseur wordt agressie tegen politieke ambtsdragers en de reactie daarop bij de relevante partijen (OM, politie, ministerie) blijvend geagendeerd en wordt het nemen van preventieve (veiligheids-) maatregelen voor ambtenaren en politieke ambtsdragers gestimuleerd. Ook is er aandacht voor het verstevigen van de integriteit van politieke ambtsdragers en het vergroten van hun weerbaarheid. Dit gebeurt door politieke partijen te stimuleren hier aandacht aan te geven in de selectieprocessen. Daarnaast worden er diverse weerbaarheidstrainingen georganiseerd voor politieke ambtsdragers, is er een laagdrempelige manier om incidenten te melden en wordt het thema regelmatig geagendeerd om de bewustwording te vergroten.’ Deze rol, waarbij iemand voor de gehele regio inzetbaar is, is in Nederland uniek. Utrecht heeft daarmee een voorbeeldfunctie. Deze functie wordt vooralsnog gefinancierd vanuit de tijdelijke weerbaarheidsgelden van het ministerie van BZK.

Bijeenkomst Weerbaar Bestuur d.d. 22-11-2024, georganiseerd door de regisseur Veilige Publieke Taak

- **In samenwerking met het RIEC Midden-Nederland en de Rijksrecherche vergroten van de bewustwording rondom corruptie**

De Rijksrecherche vraagt doorlopend aandacht voor risico's rondom ambtelijke corruptie. Zo gaf zij in 2024 op de Dag van het Vertrouwen de workshop 'De Verleiding' voor onze ambtenaren en politieke ambtsdragers waarbij men kon ervaren hoe moeilijk het soms kan zijn om de verleiding tot corruptie te weerstaan. In 2025 zal onderzocht worden of er in samenwerking met het RIEC Midden-Nederland en de Rijksrecherche nieuwe presentaties/trainingen verzorgd kunnen worden ofwel dat beide partners een inhoudelijke rol bij een nader te organiseren bijeenkomst krijgen.

- **Gemeenten te ondersteunen in hun strijd tegen ondermijnende criminaliteit door 'de basis op orde te krijgen' en hierin:**

- mee te denken/oplossingen aan te dragen voor capaciteitsproblematiek en/of het opstellen van uitvoeringsplannen op het gebied van integrale veiligheid/ondermijning;
- het ondersteunen van lokale initiatieven;
- te fungeren als sparringpartner voor gemeenten;
- samenwerkingen te stimuleren, waaronder publiek-privaat;
- deelname aan de Werkgroep Weerbare overheid van het RIEC Midden-Nederland, waarin gemeenten, politie, OM en provincie samenkomen om na te denken over vraagstukken met betrekking tot het vergroten van de weerbaarheid (denk aan screening medewerkers, het veilig houden van subsidietrajecten, bedreigingen van (lokale) politici etc.).

- **Het opstellen van een Utrechtse Weerbaarheidsnorm te onderzoeken**

Momenteel zijn er acht provincies die over een 'weerbaarheidsnorm' beschikken. Een norm is een instrument dat bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren houvast geeft in hun gezamenlijke inspanningen voor een weerbare overheid. Het is een gedeelde basis, soms in de vorm van een intentieverklaring, waarin doelstellingen en verantwoordelijkheden staan benoemd van ketenpartners. Het is enerzijds een omschrijving van waarden "gezamenlijk maken wij een vuist tegen". Anderzijds is het een praktisch implementatieoverzicht (checklist) waaraan iedere partner zijn score op in te voeren maatregelen (beleid en handhaving) kan afmeten. Provincies geven aan positieve ervaringen te hebben doordat een norm ervoor zorgt dat het thema 'weerbaarheid' bewust onder de aandacht wordt gebracht bij medeoverheden, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Een norm stimuleert samenwerking en kennisdeling tussen gemeenten onderling en met andere ketenpartners zoals provincie, RIEC, omgevingsdiensten, politie en OM en zorgt voor een gemeenschappelijk basisniveau. In Utrecht zal het komende jaar verkend worden of er voldoende draagvlak is onder de gemeenten (en andere partners) voor het opstellen van een norm. Bij positief draagvlak is de provincie bereid stappen te zetten in de ontwikkeling en implementatie van een norm. Dit sluit aan op de in het coalitieakkoord 2023-2027 geformuleerde doelstelling "De grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan, vragen om een betrouwbare en gezagvolle overheid. We werken actief aan het voorkomen van beïnvloeding, integriteitsschendingen en ondermijnende criminaliteit. We staan allemaal voor dilemma's en zaken zijn niet altijd zwart-wit. Daar blijven we met elkaar het goede gesprek over voeren. Met elkaar stellen we de norm op wat wel en niet kan."¹⁶

¹⁶ [Coalitieakkoord provincie Utrecht 2023-2027](#), p. 27.

- **Het mede-vormgeven en gebruiken van trainingscentrum Loods17**

Op initiatief van het RIEC Midden Nederland zijn er het afgelopen jaar veel voorbereidingen getroffen rond de totstandkoming van een zogenaamd trainingscentrum ondermijning Midden-Nederland, thans 'Loods 17', waarvan de deuren in februari 2025 officieel zijn geopend. Door te faciliteren in trainingen, levensechte simulaties en kennisuitwisseling/ontmoeting wordt de integrale ondermijningsaanpak verstevigd. De provincie Utrecht juicht dit initiatief van harte toe en is, tezamen met de provincies Noord-Holland en Flevoland, partner van het eerste uur. De drie provincies zegden ieder €75.000,- toe. De provincie heeft actief meegedacht in de vormgeving van het centrum en het opleidingsaanbod en zal actieve deelname stimuleren bij eigen ambtenaren en politieke ambtsdragers alsmede bij gemeenten.

- **Aan te haken bij regionale ondermijningsbeelden/de door het Regionaal Veiligheidscollege gesignaleerde problematiek ter verhoging van maatschappelijke weerbaarheid, bijvoorbeeld: *Ondermijning in de zorg*¹⁷**

Nadat het fenomeen 'ondermijning in de zorg' in 2023 prominent naar voren kwam in het Eenheidsondermijningsbeeld (EOB) van de Eenheid Midden-Nederland, werd het thema regionaal geprioriteerd. Er is sprake van complexe problematiek waar veel spelers bij betrokken zijn (sociaal domein, zorgverzekeraars, opleiders, uitzendbureaus etc.). Criminele samenwerkingsverbanden hebben de zorg als verdienmodel ontdekt, waarbij zorgbedrijven worden gebruikt om geld wit te wassen en waarbij kwetsbare cliënten niet de zorg ontvangen waarop zij recht hebben. Het RIEC Midden-Nederland heeft inmiddels een Regionaal Uitvoeringsplan met concrete doelstellingen opgesteld. De provincie onderzoekt op welke manier zij kan bijdragen aan de bestrijding van dit fenomeen. Zo zal in Q4 2025 een grote kennis- en netwerkbijeenkomst rond dit thema worden georganiseerd, in samenwerking met verschillende partners.

- **Verkennen van mogelijkheden tot opzetten van een Bestuurlijk Interventie Team (BIT)**

In 2024 is verkend of er voldoende draagvlak was om te starten met een zogenaamd Bestuurlijk Interventie Team van een aantal samenwerkende gemeenten. Een BIT bestaat uit boa's en gemeentelijke toezichthouders die worden ingezet om integraal controles te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld in het buitengebied en op vakantieparken. De provincie zou hieraan een financiële bijdrage kunnen leveren, onder meer door de bekostiging van een kwartiermaker en/of projectleider mogelijk te maken. Hoewel de eerste verkenning niet direct tot een daadwerkelijk BIT heeft geleid, lijkt in 2025 een 'doorstart' of verkenning van andere geografische scope mogelijk, temeer omdat er veel positieve ervaringen met BIT's elders in het land zijn.

Daarnaast is vanuit ondermijning in 2024 input geleverd voor de propositie voor de laatste ronde van de **Regio Deals** (6^e tranche). In de Regio Deals werken Rijk en regio samen aan een betere woon-, werk- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio. De komende jaren werken de regio's aan de maatregelen uit de Regio Deals. Een voorbeeld hiervan is het oprichten van een Regionaal Interventieteam in Noord-Limburg, waarin verschillende partijen samenwerken om criminaliteit buiten de steden en dorpen tegen te gaan.¹⁸ Met de 'Vitale Wijken aanpak' wordt uitvoering gegeven aan het verbeteren van de leefbaarheid, het aanpakken van de meervoudige problematiek en het benutten van de potentie in vier gemeenten: Overvecht (Utrecht), Centrale As (Nieuwegein), Liendert (Amersfoort) en Vollenhove (Zeist).¹⁹ De aanpak van ondermijning heeft een sterke verbinding met het thema 'perspectief voor de jeugd' waarbij veilig opgroeien (betrokken ouders, zinvolle dagbesteding en voldoende kansen in werk en studie) de basisvoorwaarden zijn om jeugd ervan te weerhouden het criminele pad op te gaan.

---

¹⁷ Zie bijvoorbeeld artikel in Binnenlands Bestuur van 5-8-2024: [OM: zorgfraude 10 miljard per jaar](#)

¹⁸ [De Regio Deals: hoe werkt het? | Regio Deals | Rijksoverheid.nl](#)

¹⁹ Op 15 juli 2020 sloten de gemeente Utrecht, gemeente Nieuwegein, gemeente Zeist, provincie Utrecht en de ministeries LNV, BZK, SZW, VWS, J&V en OCW de Regio Deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove. Daarnaast werd met de gemeente Amersfoort een plan ontwikkeld voor de wijk Soesterkwartier/ Langs Eem en Spoor, gefinancierd door gemeente en provincie. [Vitale Wijken aanpak | provincie Utrecht](#)

Bij honorering van de aanvraag zal in de dealmakingsfase (Q1-Q2 2025) samen met gemeenten en Rijk het concrete programma met projecten en interventies worden geformuleerd. Dan wordt opnieuw bezien welke concrete bijdrage vanuit ondermijning kan worden geleverd.

Bovenstaande ambitie en acties vloeien voort uit de doelstelling zoals in het coalitietakkoord 2023-2027 beschreven: “We werken zoveel mogelijk als één overheid (ook regio- en provincie-overstijgend). We zoeken onze partners actief op en werken nauw samen. Daarbij erkennen we elkaars belangen en zijn we er ook voor de onderwerpen die voor onze partners van belang zijn.”²⁰

---

²⁰ [Coalitieakkoord provincie Utrecht 2023-2027](#), p. 28.

Thema 4: Informatie- en kennisdeling

De aanpak van ondermijnende criminaliteit heeft alleen kans van slagen als dit integraal gebeurt, waarbij de overheid één vuist maakt. Wanneer kennis op het gebied van beleid én casuïstiek (waar mogelijk) optimaal wordt gedeeld en ingezet, wordt een aanpak doeltreffender en wordt in het beste geval een waterbedeffect voorkomen. Criminelen krijgen zo geen kans bij verschillende gemeenten te ‘shoppen’. Een datagedreven mindset is in de aanpak van ondermijning essentieel. Het zogenaamd ‘voorspellend vermogen’ van cijfers is krachtig. Deze kansen worden tot nu toe niet ten volste benut, voornamelijk omdat men juridische knelpunten ziet bij het delen van informatie tussen partners. Het is daarom van belang over een gedegen privacy-protocol te beschikken waarin de informatiedeling juridisch is geborgd is en te zorgen voor de juiste kennis- en expertise in vernieuwde wetgeving hieromtrent. Het waarborgen van privacy is van buitengewoon groot belang. Anderzijds lijkt het mogelijk om veel vaker kennis te delen dan vaak wordt aangenomen. Als schakel tussen (de)centrale overheden, is het extra belangrijk over een goede informatiepositie te beschikken. Daarom wordt de commissaris van de Koning periodiek over belangrijke trends en ontwikkelingen in het veld geïnformeerd. Daarnaast komt bij ambtsbezoeken en klankbordgesprekken met burgemeesters thematiek rond ondermijning/integriteit steevast terug op de agenda. Door goed op de hoogte te zijn van gemeente-specifieke voortgang/uitdagingen kan hierover de diepte in worden gegaan met de lokale bestuurders. Deze gesprekken bieden kansen om bestuurlijk commitment ten aanzien van de gezamenlijke aanpak te vergroten.

Ambitie: De informatiepositie van de eigen organisatie is verstevigd. In 2025 en 2026 zal worden geïnventariseerd op welke wijze de informatiepositie van de provincie kan worden verbeterd. Verder bevordert de provincie doelmatige uitwisseling van kennis en ervaring tussen verschillende ketenpartners.

RIEC Midden-Nederland

De provincies vinden al jarenlang een prettige samenwerkingspartner in het RIEC Midden-Nederland als het gaat om vraagstukken op het gebied van weerbaarheid en de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Tot eind 2024 waren de commissarissen van de provincies waarin het RIEC Midden-Nederland actief is niet op bestuurlijk niveau vertegenwoordigd in het RIEC Midden-Nederland. Mede gelet op de in de afgelopen jaren veranderde rol van de provincies in de aanpak van ondermijning is gevraagd één positie voor de commissarissen vrij te maken binnen de Regionale Stuurgroep RIEC Midden-Nederland. Per september 2024 wordt deze positie door Utrecht ingenomen als vertegenwoordiger van de drie provincies (Noord-Holland, Flevoland en Utrecht). Dat betekent dat de provincie Utrecht deelneemt aan de bestuurlijke werkgroep GOC (georganiseerde ondermijnende criminaliteit), die de meerjarenstrategie en prioritering van thema's binnen het RIEC Midden-Nederland vaststelt. In de stuurgroep zijn daarnaast gemeenten, de politie, het OM en de Belastingdienst vertegenwoordigd. Tot op heden is de provincie echter niet aangehaakt bij de verschillende DTO's (Districtelijk Team Ondermijning - het operationele platform van de partners op districtsniveau). In 2025 wordt gestreefd naar ambtelijke aansluiting bij districtelijke ondermijningstafels waarbij eigen casuïstiek wordt ingebracht of wordt meegedacht met door andere partners ingebrachte casuïstiek.

Interprovinciale netwerken

Binnen de bestaande informele interprovinciale netwerken op gebied van Bibob, Ondermijning en Integriteit, wordt aan uitgebreide kennisuitwisseling gedaan. Hierbij sluiten regelmatig ook ambtenaren van de Ministeries van BZK en J&V, politie en OM aan. Naast het periodiek informeren wordt concreet samengewerkt om te komen tot een zogenaamde toolbox (variërend van handelingskaders tot presentaties en aangeschafte software). Het komende jaar is Utrecht, in samenwerking met Gelderland, ‘in the lead’ om de (ambtelijke) bijeenkomsten voor het Interbestuurlijk netwerk Ondermijning en Weerbaarheid te organiseren en (mede) vorm te geven.

Gemeentesecretarissen

Hoewel OOV en ondermijning toebehoort aan de portefeuille van de burgemeesters, zijn gemeentesecretarissen onmisbaar bij het weerbaar maken van de ambtelijke organisatie tegen ondermijnende criminaliteit. Zij vervullen een cruciale rol door aan te sturen op een goede verbinding tussen veiligheids-, personeels- en integriteitsbeleid en het beschikbaar stellen van de juiste capaciteit/het uitrusten van de ambtelijke organisatie. Daarom wordt de komende jaren geïnvesteerd in nauwere samenwerking en kennisuitwisseling. Hiertoe is in juli 2024 in samenwerking met het RIEC Midden-Nederland en de Rijksrecherche een bijeenkomst voor gemeentesecretarissen georganiseerd op het gebied van ambtelijke corruptie, waarbij de commissaris van de Koning tevens sprak over agressie en intimidatie van politieke ambtsdragers en ambtenaren.

Rijk

De Kring van commissarissen van de Koning heeft regelmatig overleg met de ministers van J&V en BZK over de thema's veiligheid, ondermijning, weerbaarheid en integriteit. Verder vindt periodiek overleg plaats met de directeur-generaal Ondermijning van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De DG houdt zich bezig met een beleidsmatige aanpak op rijksniveau, o.a. in relatie tot het OM en politie. De commissaris doet dit o.a. als portefeuillehouder ('aandachtsgebied') Ondermijning binnen de Kring van commissarissen van de Koning, tezamen met zijn ambtsgenoten van de provincies Flevoland en Noord-Holland. Het is wenselijk om voorafgaand aan deze gesprekken nadrukkelijker input vanuit andere provincies te verkrijgen om zo een completer gesprek en een sterkere lobby naar Den Haag te kunnen voeren. In 2023 werd voor de laatste keer een ambtsbericht naar de minister van J&V gestuurd inzake de aanpak van ondermijning (meer specifiek: vraag om aandacht ter bescherming van kwetsbare positie poortwachters). Indien zich aankomend jaar een aanleiding voordoet, zal dit middel opnieuw worden ingezet.

Omgevingsdiensten

Omgevingsdiensten zijn onze ogen en oren in het veld. Daarom zal worden geïnvesteerd in nauwere banden met de RUD en ODRU. De in het verleden gegeven trainingen op ondermijning en Bibob worden hervat en daarnaast wordt onderzocht hoe optimaler gebruik gemaakt kan worden van de bevindingen tijdens controles van VTH-collega's. Dat kan zijn door gezamenlijke deelname aan een districtelijke of lokale ondermijningstafel of door andere vormen van kennisuitwisseling. Dat wil zeggen, over trends en ontwikkelingen, waarop eigen beleid geformuleerd kan worden. Maar ook over casuïstiek, zodat de commissaris van de Koning zo nodig een rol kan spelen in de bevordering van interbestuurlijke samenwerking. Het is de bedoeling dat de toezichthouders van RUD en ODRU ook gaan deelnemen aan trainingen in het in februari geopende trainingscentrum ondermijning Midden-Nederland 'Loods 17', in Amersfoort.

Waterschappen

Bij de waterschappen wordt het vergroten van de weerbaarheid een steeds actueler thema. Ambtenaren krijgen meer te maken met agressie en intimidatie door derden en er spelen diverse integriteitsvraagstukken binnen de besturen. Ook in de aanpak van ondermijning is het belangrijk nauwer met de waterschappen samen te werken. Dit kan onder meer door aansluiting van de waterschappen bij het RIEC Midden-Nederland, iets waar de provincie Utrecht zich voor wil inzetten. Ook hebben waterschappen diverse netwerkpartners (bijv. Staatsbosbeheer) die bij andere decentrale overheden minder in beeld zijn, maar waarmee de samenwerking in de aanpak van het tegengaan van ondermijning wel noodzakelijk is.

Politie, Openbaar Ministerie en Rijksrecherche

De provincie heeft goede contacten met en bij het Openbaar Ministerie, de politie en de Rijksrecherche. Hierdoor kan de provincie efficiënt inspelen op actualiteiten en deze onder de aandacht brengen bij deze partners in de aanpak van ondermijning. We blijven alert op ontwikkelingen in het kader van weerbaarheid, ondermijning en veiligheid van politieke ambtsdragers en hebben daar, op verschillende niveaus binnen de politie en het OM, contact over.

Structurele organisatie van netwerk- en kennisevents

De aanpak van ondermijning vraagt een integrale aanpak tussen overheid, bedrijfsleven en strafrechtketen. De provincie/commissaris van de Koning kan verbinden en verschillende partijen samenbrengen. In het verleden werden dan ook diverse netwerkbijeenkomsten georganiseerd, bijvoorbeeld voor poortwachters (lees: het notariaat en voor makelaars/taxateurs). In navolging van voorgenoemde netwerkbijeenkomsten wordt in 2025 wederom een grote netwerk/kennisbijeenkomst georganiseerd. Ditmaal zal aansluiting worden gezocht bij een van de recentelijk landelijk en regionaal geprioriteerde thema's: 'ondermijning in de zorg'. De organisatie van een netwerkbijeenkomst over dit thema lijkt passend en doeltreffend, temeer omdat er nog een groot onontgonnen gebied is en de aanpak van deze vorm van ondermijning volop in ontwikkeling is. Daarnaast zullen we kennis- en netwerkevenementen georganiseerd door samenwerkingspartners blijven faciliteren.

Communicatie

In het kader van het vergroten van de (interne) bewustwording, is heldere communicatie belangrijk. Zo zal de bestaande intranetpagina met informatie over ondermijnende criminaliteit en de Wet Bibob worden geactualiseerd. Via verschillende kanalen zal blijvend aandacht worden gevraagd voor het interne Meldpunt (agressie door derden, ondermijnende criminaliteit en integriteit). Daarnaast wordt via de Dag van het Vertrouwen aandacht gevestigd op het thema weerbaarheid, waarbij tevens de gelegenheid wordt geboden aan deelnemers om zich in te schrijven voor inspirerende sessies.

Veel acties zijn ook gericht ‘naar buiten toe’. Daarom zal de komende tijd worden gewerkt aan het opstellen van een provinciale webpagina met tekst- en uitleg over onze ondermijningsaanpak. Daar waar het de samenwerking met andere externe partners in het netwerk betreft (onder meer gemeenten, Rijk, RIEC, politie, OM), wordt doorgaans geen regierol van de provincie verwacht. Bovendien vragen veel actiepunten naar hun aard niet om communicatie (beleid wordt uitgevoerd of acties worden gestart, zonder daar expliciete richtbaarheid aan te geven (via de pers)), of dit is een logisch onderdeel van specifieke projecten.

Bijlage

Overzicht financiën 2025²¹:

Inkomsten Ondermijning en weerbaarheid 2025

Jaarlijks bedrag volgens begroting PS	€ 136.000,-	
Bijdrage BZK weerbaarheid (kleine) gemeenten (tot 2025)	€ 100.000,-	
Via slotwijziging van 2024 naar 2025	€ 160.000,-	
Bijdrage BZK weerbaarheid (kleine) gemeenten (6 jaar vanaf 2024)	€ 148.000,-	+

<u>Totaal inkomsten 2025</u>	€ 544.000,-	

Verplichtingen 2025:

Bijdrage RIEC MN trainingscentrum 'Loods 17'	€ 75.000,-	
Bijdrage veiligheidsbeeld vakantieparken	€ 40.000,-	
Subsidie versterking Bibob in district Utrecht West	€ 45.000,-	
Salariskosten VPT- coördinator	€ 130.000,-	
Structurele bijdrage RIEC MN	€ 60.000,-	
Subsidie versterking Bibob BES-gemeenten	€ 40.000,-	+

<u>TOTAAL</u>	€ 390.000,-	

Nog te besteden 2025:

Inkomsten	€ 544.000,-	
Uitgaven	€ 390.000,-	+

	€ 154.000,-	

Verwachte uitgaven voor de volgende onderwerpen (nog niet begroot):

- Netwerkbijeenkomst "ondermijning in de zorg".
- Inzetten interventies op vakantieparken.
- Onderzoek naar het opzetten van een Utrechtse Norm (basisnorm ondermijning en weerbaarheid gemeenten, provincie, RIEC Midden-Nederland en event. andere ketenpartners).

---

²¹ Dit is de informatie volgens de reguliere begrotingscyclus. De informatie gaat derhalve over 2025. In de loop van 2025 zal de begroting voor 2026 worden gemaakt.

Bijlage

Juridische en andere relevante kaders:

- De commissaris van de Koning heeft de centrale rol in het integriteitsbeleid van de provincie Utrecht. Die rol komt voort uit artikel 175 lid 2 van de Provinciewet, waarin de commissaris van de Koning wordt belast met de taak de bestuurlijke integriteit van de provincie te bevorderen;
- In de Ambtenarenwet is geregeld welke verplichtingen op het gebied van integriteit en veilige werkomgeving voor werkgevers en werknemers in de publieke sector gelden (artikel 4 uit de Ambtenarenwet 2017). Een onderdeel is het jaarlijks verantwoorden en openbaar maken van het in lid 2 genoemde integriteitsbeleid. Dit doen we door middel van het Jaarverslag Integriteit en Ondermijning;
- De portefeuilles 'Integriteit en ondermijning' zijn ondergebracht bij de commissaris van de Koning;
- Beleidsregel Wet Bibob provincie Utrecht 2021;
- In de Arbowet is het maken van beleid met betrekking tot agressie en geweld van buiten richting de organisatie verplicht gesteld;
- Regeling Rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers welke voorziet in veiligheidsmaatregelen voor decentrale bestuurders (en welke regeling per 1 januari 2024, via de Regeling Beveiligingsmaatregelen Decentrale Bestuurders, een uitbreiding kent);
- In de Eenduidige Landelijke Afspraken (ELA) zijn afspraken gemaakt tussen Politie, OM en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hoe gezamenlijk te handelen bij agressie en intimidatie richting functionarissen met een publieke taak. Het beleid van decentrale overheden dient hierop aan te sluiten.